UJ SZÓ 1998. augusztus 25. Találkozás 98. aug. 22-23.

Ung-vidék központjában is a kitelepítés ötvenedik évfordulójára emlékeztek

Visszahív a szülőföld

Nagykapos. Szombaton kora délután rokonok, egykori barátok, iskolatársak, ismerősök találkoztak a városháza nagytermében. A kitelepítések 50. évfordulója alkalmából, a Csemadok alapszervezete és a városi önkormányzat rendezett ünnepséget számukra.

KATÓCS GYULA

Az ötven évvel ezelőtti ún. lakosságcsere idején Ung-vidék sem volt kivétel az akkori hatalom számára. Az 1947/48-as kitoloncolás során 17 családot kényszerítettek otthona, szülőföldje elhagyására. Ők 1948 őszén az utolsó transzporttal hagyták el Csehszlovákiát, majd hosszú hányattatás után a Békés megyei Elek községben, egy-két család pedig Békéscsabán talált új otthonra.

A Visszahív a szülőföld címmel rendezett emlékünnepségen a még élő áldozatok és szemtanúk elevenítették fel a dél-szlovákiai magyarok életének ötven évvel ezelőtti tragikus eseményeit. Köztük Skultéty Csaba, aki a kitelepítési hivatal alkalmazottjaként volt kénytelen megélni a szörnyű időszakot. Menesztették, mert segíteni próbált a megalázottakon. 33 évig a Szabad Európa rádió hírszerkesztőjeként Ambrus Márton néven képviselte a közép-európai magyarok jogait, érdekeit.

„Ungváron jártam ukrán iskolába, amikor az egyik nap bejelentették, hogy lezárják a határokat. El kellett döntenem, maradok-e, vagy visszamegyek az akkor alakuló Csehszlovákiába. Természetesen, nekünk magyar fiúknak nem nagyon örültek az új házában, kényszermunkára fogtak valamennyiünket, de a sorozatos zaklatás elől úgy menekültünk meg, hogy elmentünk a szudéta vidékre, majd ott értesültünk a kitelepítésről. Tulajdonképpen nem is engem telepítettek ki, hanem az édesapámat a nevelőanyámmal, és én velük mentem. Nekem borzasztóan fájt, hogy az édesapám és családja a listára került. Apám sohasem volt hangoskodó ember, világéletében keményen dolgozott, szerette családját, szülőföldjét" – jegyezte meg Rindó József tanár, akit Kondoros község és környékéről írt monográfiája elismeréséül a település díszpolgárává választottak.

...a szülőváros emléktáblát állított tiszteletükre.

Köblös Ferenc 25 éves volt, amikor családját kitoloncolták. „Szörnyű legénykori emlékem még mindig kísért. Az öt gyerek közül én voltam a legidősebb, vagyis nekem kellett volna folytatnom apám megkezdett munkáját, a földművelést. Minket Vajánban pakoltak fel, merthogy Nagykaposon tömeges tiltakozást váltott volna ki az elhurcolás. Engem a berakodás felügyeletével bíztak meg" – mondta a hetvenhat éves Köblös Ferenc, aki szintén Elek községben telepedett le. „Békés megyében a kitelepített svábok helyén kötöttünk ki. Amikor kiszálltam a marhavagonból furcsa érzés fogott el, ferde szemmel néztek ránk az ott lakók, betolakodóknak néztek. Kaptunk házat, földet, éltük a magunk életét, de mindig reménykedtünk, hogy egyszer hazatérünk" – jegyezte meg szomorúan Ferenc bácsi.

Az ünnepségre mintegy 50 kitelepített, illetve hozzátartozó érkezett Nagykaposra. A kitoloncoltak tiszteletére és az évforduló alkalmából a szülőváros emléktáblát állított, amelyen 17 kitelepített család neve olvasható a városháza bejárati csarnokában. Az emléktábla-avatást követően a kitelepítettek és a hozzátartozók a helyi művelődési házban kulturális műsoron vettek részt, majd kötetlen beszélgetés keretében idézték fel az 50 évvel ezelőtti eseményeket. Vasárnap az elhurcoltak, illetve családtagjaik virágot helyeztek el szeretteik, rokonaik sírján, majd az ünnepség a tiszteletükre tartott szentmisével, istentisztelettel ért véget.

